

Mati.

ZGODOVINSKA POVEST.

Po Bolandenu priredil K.

(Dalje.)

Ravno so pomilovanja vredni otroci povžili svoj revni obed in se okrepčali s svežo vodo čistega potoka ter poplegli po zeleni mehki travi, da se malo odpočijejo in pokrepčajo za nadaljno dolgo pot, ko nenadoma planeta dva velika psa iz grmovja. Dečki so mislili, da sta to dva volkova, s katerimi jih je Žid ravnokar strašil. Skočili so vsi hitro pokoncu in prestrašeni zakričali. Tudi poganjачi so mislili enako in zagrabili hitro vsak svoje orožje. Dečki so zbežali za poganjачe in se silno bali. Psa sta se prestrašila krika in sta za trenotek mirno obstala na robu gozda. Začela sta lajati in se zaganjati v prestrašene dečke. Toda hitro za njima se oglasi žvižganje piščali in trije možki prihitijo iz gošče na livado. Dva sta nesla na velikem drogu mrtvega velikega medveda. Tretji je bil

krepek mladenič, komaj kakih 22 let star. Obleka, postava, orožje, vse je kazalo, da je bil to plemič.

Trgovec s sužnji se je v začetku enako prestrašil. Še bolj se je pa prestrašil, ko je opazil mladeniča. Gorje mu, če opazi Bronislavo. Vzel mu je bo in bo na velikanski izgubi.

“Skrij se hitro za ta grm”, ji vkaže. “Skrij se hitro! Jaz tem plemičem ničesar ne zaupam. Bolj so kruti, kakor divje zveri v gozdu”.

Deklica se je sama prestrašila in je vrjela svarilu Juda ter hitro planila za bližnji grm.

Mladenič pokliče oba psa k sebi, ki takoj ubogata in se mu laskata mahaje s košatim repom.

Hlapca odložita težko breme z rame.

"Tu je zopet ta prokleta judovska sodrga! Ubogi revčeki! Poglejte, kako so ubogi otroci sestradani! — Če so tudi pogani, vendar ljudje so pa le. Sramota, da se pusti tem grdunom ravnati ž njimi kot z zvermi. Ko bi imel jaz oblast, dal bi vsakega trgovca s sužnji obesiti", meni jeden izmed hlapcev.

"Jaz mislim enako", pritrđi mu drugi. "Pa, kaj hočemo? Lani so šli mimo našega samostana židje s sužnji proti Trstu, pa sem rekel patru Janezu, zakaj se to popolnoma ne prepove, pa mi je rekel da so to še ostanki grdega poganstva ki ne pozna prave ljubezni do bližnjega, kakoršno je Gospod Jezus prinesel na svet. Rekel je, da imajo Judje posebne pravice od cesarja za to trgovino"

V tem pristopi Žid in se globoko klanja.

"Tvoji psi, plemeniti gospod, so smrtno prestrašili moje dečke. Ko bi se mi zgodila kaka škoda, kdo bi mi jo odškodoval?"

"Moji psi so sicer nerazumne živali, vendar nikdar ne bi z dečki tako grdo in neusmiljeno ravnali kakor ti".

"Nepremišljena je tvoja govorica, gospod, in tudi krivična. Nepremišljena je, ker z njo žališ človeka, ki ima pravico voditi to trgovino in je pod varstvom cesarja samega. Krivična je, ker z dečki lepo ravnam. Bolje se jim godi pri meni, kako se jim je doma godilo".

Mladenič je grdo gledal predrznega Juda in se krepko postavil predenj. Psa, kakor bi razumela govorico, sta začela renčati in grdo gledati.

Jud se je prestrašil.

"Hude zveri sta ta vaša psa".

"Imata občutljiv vonj. Čutita neprijeten vonj grdega žida, haha!" zasmeje se zaničljivo mladenič.

"Gospod se šali z ubogim človekom, ki mu ni nikdar storil nič žalega?"

"Nikdar storil nič žalega? Grdi človek, ali ne veš, da smo vsi bratje in sestre na svetu? Ali ni sramota za vse nas kristjane, da je dovoljeno vam ži-

dom voditi to ostudno trgovino s sužnji? in to celo z dovoljenjem cesarja samega?"

"Jako nepremišljeno govorjenje, gospod! Toda mlad si še in neizkušen. Tudi se neznanemu človeku ne sme vsega zameriti, ker se ga ne more pozvati na odgovor!"

"Kaj? obdolžuješ me strahopetnosti? — Da veš, kdo sem, ti povem, da sem Kajtimar, sin kneza Jamskega. Pa me pojdi sedaj tožit, komur hočeš! Prepričan sem, da to niso vsi poganski dečki, da si jih nakradel, kjer si jih mogel. Ko bi mogel dokazati, da si le enega izmed njih ukradel sam, osvobodil bi ga takoj. Kajti ne bojim se ne tvojih cesarskih pisem, ne tebe, razumeš?"

Mladenič je bil razburjen in je te besede kričal nad Judom.

Čula jih je tudi Bronislava za grmom. Takoj se ji vzbudi v duši odločen sklep: — rešiti se hoče! Sedaj ali pa nikoli. Nehote so se ji sklenile roke k molitvi in s solzami v očeh je vzdihnila "O, Marija, moja nebeška Mati! Tebi sem se posvetila! Ne zavrzi me! Ne pusti, da bi tvoj otrok prišel v toliko gorje! Ako me rešiš, obljubim ti svojo čistost do smrti".

Jezem obraz mladeniča ni prav nič razburil Žida.

"Ker si ti, plemeniti gospod, blagovolil povedati, kdo si, dobro, povem ti tudi jaz svoje ime. Jaz sem Braun ben Abba in sem kraljev zvest svetovalec. Moj brat Zedekija je osebni zdravnik našega cesarja. V sorodstvu sem, tudi z Samuelom, modrim svetovalcem cesarjevim".

Mladeniča ni vse to prav nič pomirilo.

"Kaj meni mari, kdo so tvoji sorodniki! Ti si in ostaneš le grd trgovec s sužnji, in sram te bođi!"

"Mladi gospod, pa mi boš vendar dal prav, da je tudi ta trgovina dovoljena, kakor vsaka druga".

"S teboj se ne bom prepiral. Samo toliko ti svetujem, da se hitro poberi s po-

sestev Bistriškega samostana, da se kako usmiljeno srce ne gane pri pogledu na te uboge sirote in te ne kaznuje kakor zaslužiš".

"Pojdimo", reče jezno hlapcema in odkoraka jezno dalje. Hlapca vzdigneta težkega medveda in odideta za mladeničem.

"Dobro mu je povedal", sta zagodrnjala.

Jud gleda prezirljivo za njim, dokler ne izgine za grmovjem ob ovinku.

"Vse šibe božje Egiptovske na takega človeka, ki tako sovraži narod Izraelov! Gorje nam ubogim nedolžnim Judom, če bi vsi tako mislili! Niti poštene trgovine bi ne smeli voditi! — Toda še ima zlato svojo veljavo. Hahaha. In take-le besede so samo pasje lajanje".

V tem se spomni na Bronislavo in gre proti kraju, kjer je bila skrita.

Kakor okamenjen obstane. Bronislave ni bilo nikjer.

"Bronislava, moj dragi biser, kje si? — Bronislava! ne boj se! Pridi! Roparji so odšli!" je klical in jo iskal med grmovjem.

Zamanj. Bronislave ni nikjer!

"Kaj, zbežala mi je? Moj biser je ušel? — Jaj, jaj! — Kako sem mogel biti tako nepreviden, da sem jo samo za minuto izpustil izpred oči. Joj, joj! — Bronislava!"

Precej glasno govorjenje in čuden vsklik začuje od strani, kamor je odšel Kajtimar. Razločno je čul vsklik Bronislave.

Kakor divji steče po cesti za mladeničem.

Ko se je uboga Bronislava pokrepčala v srčni goreči molitvi, dobila je pogum in je bila prepričanja, da je Marija ne bode zapustila. Zato se je odločila za beg. Videla je, da vodi cesta čez mali mostiček, ki je bil skrit za grmom, da ji ne bode težko zbežati dalje po cesti, ne da bi jo Žid opazil, da pa bode po isti cesti moral priti tudi plémič. Zato se je splazila za grmom čez most in je tekla

dalje po cesti. Kakih sto korakov se je ustavila in se skrila za grm, da bi je Žid, ako bi jo prehitro pogrešil ne mogel najti, dokler se preje ne snide s plémičem.

Komaj se je skrila za grmom, je že tudi Kajtimar prihajal. Jezno je prikorakal s trate, kjer ga je razjezil neusmiljeni trgovec s sužnji. Par korakov za njim sta nesla hlapca ustreljenega medveda. Ko je prišel Kajtimar tik grma, stopila je nenadoma preden Bronislava in mu zastavila cesto. Pokleknila je predenj in povzdignila jokaje svoje roke, pred njim!

"Mladi gospod, prosim te usmili se nesrečne revice!"

Kajtimar je obstal, kakor okamenjen. Kakor prikazen se mu je zdelo to dekle, ki je tako nenadoma padlo preden na svoja kolena. Ni se mogel zdržati. Ne vede kdaj, je glasno vskliknil začudenja.

"Kdo si?" vpraša glasno.

"Gospod, reši me! Prosim te samo, reši me! Jaz sem Bronislava, hči plémiča gornjegrajskega in sem sedaj sužnja tega Žida, s katerim si prav kar govoril. Nemški grof Eberhard, ki je znan po celi Koroški kot največji ropar, je ponoči napadel naš grad, premagal našo stražo in me odpeljal ter prodal temu Židu. Že tri dni smo na potu. Celo pot smo hodili vedno le po stranjskih potih, po takih, kjer nismo našli kakega človeka da bi ga mogla prositi usmiljenja in rešitve. Kakor mi je Žid ravno danes pripovedoval, žene me tja na Špansko, kjer me misli prodati v turško strašno sužnost. Strašna nesreča in strašno gorje me čaka. Lepo te prosim, blagi gospod, reši me! Čula sem, kako veliko sočutje si imel z ubogimi dečki in sem si mislila, da se boš gotovo tudi mene usmilil. Žid mi je velel, da sem se morala skriti pred vami, ko ste prišli. Ko sem pa čula za grmom tvoje plemenite besede, pokleknila sem in se goreče izročila Mariji in sem prepričana, da me ne boš sedaj pustil! Oh, oh, že gre!" je prestrašeno zakričalo ubogo de-

kle in se oklenilo Kajtimara, kakor se prestrašen otrok oklene svojega očeta, ko pri njem išče zavetja.

Kajtimar je bil ginjen. Solze sočutja so mu zaigrale v očesu.

"Ne boj se, dekle!" reče z odločnim glasom.

"Av, vav! Tu si, tu si moj biser, moja zlata Bronislava! Kako si me prestrašila! Mislil sem že, da si se mi izgubila!"

Žid jo hoče prijeti za roko, da bi jo peljal nazaj. Bronislava znova in še bolj glasno zakriči in se še trdneje oklene Kajtimarja.

"Prosim te, prosim te, blagi mladenič, reši me!"

"Kaj je to? Bronislava, kaj misliš s tem?" vsklikne osupnjeni Žid.

"Kaj misli s tem, grdun?" stopi ježno in grozeče razjareni mladenič prav tik Žida. "Ti bodem pa jaz povedal! — Poglej ga!" pomoli mu ostro dolgo bodalo prav pod nos. "To jaz mislim s tem! Kakor gotovo sem Kajtimar, sin grofa Jamskega, branitelja vseh zatiranih in preganjenih, tako gotovo bodeš drago plačal, da si to svobodno plemkinjo kupil in jo sedaj ženeš na prodaj. Prokleti pes, ali ne veš kake so postave v naši deželi?"

Jud je takoj videl resnost položaja. Videl je, da je mladenič preveč razjarjen, da se z njim prav nič ni šaliti. Tudi je videl, da sta hlapca vrgla divjačino na tla in oba zgrabila vsak za svoj meč.

"Mladi gospod, ti si razburjen in ne veš, kaj govoriš. Drugače bi bil bolj premislil, koga žališ in koga imenuješ psa. Povedal sem ti že, da sem cesarjev svetovalec in da sem pod posebnim varstvom samega našega cesarja Ludovika. Zato te samo lepo prosim, pusti me, da grem mirno naprej po svojih potih. Poznam postave in vem, kaj delam. Svetujem ti, pusti me, ker si znaš zelo škodovati. — Pojdi, Bronislava, gremo hitro naprej! Mudi se nam! Ako hočemo do večera priti do prenočišča moramo hiteti. Daleč je še". Hoče jo prijeti za roke.

Bronislava zopet zakriči.

"Proč, grdi Žid!" zakriči Kajtimar in ga pahne proč. "Ta plemkinja je prosila varstva in pomoči Bistriške opatiije in se postavila pod moje varstvo. Ne bode šla s teboj več. Z menoj gre k opatu Janezu. Ti se pa poberi, kamor se hočeš! Grof bistriški, ki je varuh bistriške opatiije, bode odločil, kaj se bode zgodilo s tim dekletom. Proč! Takoj proč?" kričal je razjareni mladenič! "Samo gani se mi, in glej ga!"

Pokazal mu je vnovič bodalo in mu ga nastavil na preča.

"Boga zahvali, da sem kristjan, da verujem v božjo kazen. Drugače, kakor resnično stojim tu pred teboj, ne dal bi beliča za tvoje grdo življenje!"

Trgovec s sužnji se je moral ukloniti. Zaškripal je ježno s zobmi.

"Bronislava, kaj si se res postavila pod varstvo tega mladeniča?"

"Da! — O, kako sem hvaležna ljubi moji nebeški materi Mariji, da mi je naklonila tega blagega mladeniča, da imam še vsaj iskrico upanja lahko, da bodem rešena strašne nesreče, v katero me ti ženeš!"

Jud za trenotek pomisli.

"Dobro! Mladi gospod! — Toda prosim te, poslušaj me samo za trenotek. Najprej popolnoma ugovarjam, da bi imela Bronislava pravico koga prositi pomoči in varstva. Moja sužnja je! Njena krasota je bila draga. Veliko svoto denarja sem moral za njo plačati. Drugič vedi, da je za me čas denar. Tu sedaj zamujam čas. Ako me prisiliš, da grem s teboj v opatijo, kjer naj se cel slučaj sodnijsko reši, bode zopet velika zamuda časa. Vedi, da imam jaz po državnih postavah pravico od tebe tirjati odškodnino za to zamudo časa, kar bodem tudi storil. Tretjič pa vedi, da sem jaz trgovec, ki imam posebno pismo, podpisano od samega cesarja, ki mi dovoljuje to trgovino. Vedi, da je v tem pismu zažugana stroga kazen vsakemu, kdor bi me si drznil ovirati pri trgovini, kar sedaj ti nameravaš. Premi-

sli dobro, kaj delaš, ker drugače te bi znala drago stati cela stvar. Morda bodeš moral dati celo življenje za to svojo predrznost!”

Bronislava je prebledela in se prestrašeno ozrla v Kajtimara, kaj bode odgovoril.

“Misliš, da sem otrok, da se bom ustrašil tvojega žuganja? Misliš, da imaš kakega prostega kmeta pred seboj, ki ne ve postav! Bistriška opatija je svobodna in ima pravico do svojega sodišča. To ji je dovolil že Karol Veliki. Pred to sodišče bomo šli in tam naj se reši cel slučaj. Vem, da znate Židje s podkupovanjem dobiti tudi krivici pravico za se. Toda motiš se, če misliš, da se ti bode v bistriški opatiji to posrečilo”.

“Dobro! Če drugače ni mogoče, seveda se moram ukloniti. Toda svarim te še enkrat, premisli, kaj delaš!”

“Mi gremo, ti pa naredi kar hočeš! Pojdimo!” in hlapca sta zadela zopet težko breme. Kajtimar je stopil na levico Bronislavi in odšli so.

Žid je zopet zaškripal z zobmi in požugal za Kajtimarjem. Same jeze, so mu stopile solze v oči.

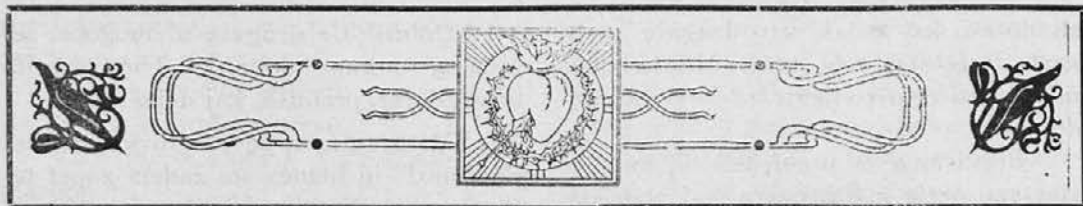
“Pridem za vami. Grem samo hlapcem dati naročila, kam in kako naj gredo”.

“Pojdi kamor hočeš!” zasmeje se Kajtimar potolažen, ne zmeneč se več za Žida.

(Dalje prih.)

Sveta Družina z angelji.

Eleonora Marks.

K.

Da, socializem je navidezno lepo jabolko, toda znotraj gnjilo, strupeno, ki mora zastrupiti vsakega, kdor se ga prime, so morali britko skušiti največji apostoli socializma sami. Da celo sam oče socializma Karl Marx je moral grenko čutiti na svoji kčeri. Da, kako korist bode imel slovenski narod v Ameriki od socializma, kaže jasno Marksova hči.

Karol Marks je imel hčer, kateri je bilo ime Eleonora. Bilo je to blago dete, plemenitega značaja in jako bistrega razuma. Njen oče Marks je veroval, da za srečo človeka na zemlji ni treba vere, da, da je vera človeku škodljiva, ker mu brani udati se sladnostim, katere poželi telo in meso. Pač pa je po njegovih naukih izobrazba podlaga srečnega življenja. Zato je Marks poskrbel, da ji je dal vso izobrazbo, kolikor je dekle v onih časih moglo do seči.

In bila je v rēsnici izobrazeno dekle. Končala je vse šole z izbornim uspehom. Zmožna je bila popolnoma v govoru in pisavi veliko jezikov.

Tudi njen značaj je bil jako prikupljiv, veder in odkrit. Vsak, kdor jo je poznal, jo je čislal in spoštoval.

Toda oče Marks jo je navdušil za svoje socialistične ideje, tako, da se je udala socializmu s celim srcem in dušo. Da, v navdušenju za očetove nauke je daleč prekosila svojega očeta. Prestavila je v angleščino veliko francoskih socialističnih del, na pr. Lassagarayevo "Zgodovino

Komune iz l. 1871" Plechanoffov" Anarhizem in Socializem." Udeleževala se je vsea mednarodnih socialističnih konvencij in shodov, kjer je bila vedno za tolmača. Vsi njeni nastopi so bili izborni. Njeni govori so bili polni ognja in navdusenja, tako, da je znala svoje poslušalce očarati s svojo živo in gorečo besedo.

Toda socializem za njo ni bil samo gospodarski nauk. Oklenila se ga je po polnoma in tudi svoje življenje je uravnala popolnoma po teh naukih svojega očeta. Človek je svoboden, zakon je krivica, je omejenje svobode. Človek le enkrat živi in zato naj živi svoje življenje, naj da strastem, kar požele. Tako je mislila tudi Eleonora in tako tudi storila in tako tudi živela. Toda poskusiti je morala na sebi grenke nasledke te zmotne. Trpljenje zadnjih let njenega življenja in nje žalostna smrt, dal Bog, da bi bilo to v zadoščenje za hudo, katero je storila na stotisočih delavcev, ki so se dali njenim naukom preslepiti in jim sledili in se enako časno in večno onesrečili.

Spomladi l. 1880., pred smrtjo svojega očeta, Karola Marksa, seznamila se je Eleonora z nekim dr. Edvardom Bibbing's Avelingom, angleškim odvetnikom, s katerim sta bila enakega mišljenja in enakega prepričanja. Bil je popolen brezverec in navdušen socialist. Po naukih socializma, ki uči, da je zakon krivica, da je samo "svobodna ljubezen" edina vez skupnega življenja za moža in ženo. Ta-

ko sta potem skupno delovala za razširjanje socializma.

Eleonora in nje priležnik Aveling sta prišla tudi sem v Ameriko razširjati rdeči evangelij. Tako sta bila tukaj 1886.—87. na povabilo socialistične delavske stranke in imela nekako 50 predavanj po raznih mestih Združenih držav.

Drugič sta prišla sem 1888. in sicer to pot skupaj z Friderikom Engelsom. Že pri prvem svojem obisku se je pa videlo, da se Eleonora in Aveling nič več ne razumeta, kajti Aveling se je je naveličal in gledal za drugimi. To je Eleonoro zelo bolelo. Velikrat sta se prepirala in bila sta večkrat po več tednov ločena. O tedanji dobi Eleonorinega življenja poročajo njeni prijatelji in znanci, da jim je velikrat z grenkimi solzami v očeh tožila svojo nesrečo in svoje gorje.

Slednjič jo je Aveling popolnoma zapustil in se poročil z drugo. To jo je pa tako potrla, da je obupala. Smrt ji je bila ljubša, kakor pa tako nesrečno življenje. Spila je strup in se tako umorila.

"Prekleta tako življenje! Boljša smrt, kakor tako življenje. Tako življenje ni življenje, temveč najstrašnejša muka sveta!" To je bilo spoznanje umirajoče nesrečne hčere očeta socializma, Karla Marksa, ki je svoje življenje uravnala popolnoma po naukih socializma.

Rdečkarji, tu imate lep sad socialistiških naukih. Ako je socializem zdrav nauk, nauk, na katerem se da postaviti stavba srečnega življenja, zakaj ni našla sreče v njem ona, ki je spoznala socializem, tako, kakor nihče drugi na svetu, ker dobila ga je od spočetnika socializma samega.

Toda, kaj je morala priznati na zadnje? "Prekleta tako življenje!"

Da, kakor že tisoče zaslepljenih rdečkarjev ubogih žrtev socializma, tako, vidimo tudi nesrečne rdeče slovenske socialiste, kako jih ta nauk pogreza v strasti, v poželenja, v podivjanost, kako razdira zakonske zveze, družinsko življenje in peha svoje žrtve v bedo in gorje, v nesrečno življenje in v nesrečno smrt!

Poduk slovenščine v naših šolah.

4.

Ako slovenski stariši ne uče otrok svojega jezika, store krivico tudi na svojem narodu.

Naši slovenski rojaki so tukaj tujci. Ne poznajo razmer, ne poznajo jezika. Zato si pa ne morejo sami tako pomagati naprej, kakor bi bilo želeli. Le najtežja dela morajo opravljati.

Pa, ko bi imeli vsaj koga, da bi se zavzel za nje in jim pomagal naprej, jim kazal pot, kako in kaj naj ravnajo, da si bodo zboljšali težki kruhek.

Toda, kdo naj jim k temu pomaga? Amerikanci skrbijo samo za se. "Help Your selves!" je ameriansko pravilo. "Vsak za se, Bog za vse" je naš pregovor.

Ali nima toraj naš narod pravice gledati na svoj drugi rod, na naše otroke, da bodo nastopili kot pomočniki, kot voditelji, kot branitelji svojih očetov? da jim bodo kazali pot k boljšemu zaslužku?

Kot Amerikanci bodo gotovo lažje napredovali kot mi, njihovi stariši. Po

tovarnah bodo "formani", po pisarnah "boss-i" in nadzorniki. Ali nimajo njih očetje, njih bližji bratje po narodu pravico zahtevati od njih, da bodo to svoje vzvišenejše mesto porabili tudi za to, da pomagajo svojim rojakom? Ko gre za mesto, kjer je boljša plača, da se najprej spomnijo svojega Slovenca?

Tako delajo Judje. Jud "foreman", bo vzel na delo najprej Juda, zlasti, ako je boljše plačano mesto. Tu vzgojeni mladi judje so že voditelji celega svojega naroda, so njegovi kažipotje, njegovi varuhi in branitelji. Enako vidimo pri Nemcih, pri Ircih.

Da, pri teh narodih se je bogato splačala skrb starišev za poduk materinega jezika otrok v njihovih otroških letih. To so narodi, ki so videli svoje dejanje daleč naprej v njegovih posledicah in njegovih koristih. Marsikak star Jud, star Nemeč, star Ireč ima na stara leta malo ali nič dela, kjer sedi celi dan kot kak čuvaj, pa dobi za to dobro plačo. Mlajši, drugi rod je bil naučen spoštovati svoj narod, naučili so ga jezika in tako se mladina ni odtujila starišem, ne prezire svojcev, če so tudi "foreigner".

Zato zelo greše nad svojim narodom stariši, vzgojitelji in duhovniki, kateri se ne pobrigajo za poduk mladine v slovenščini.

Pojdite med Jude! Kje najdete kake pijanske "Narodne dome". Pač pa boste našli na vsakem vogalu židovske večerne šole za poduk mladine v židovščini.

Ravno nasproti pisarne Aye Maria je na pr. sinagoga! Celo leto in vsaki dan od 4. do 6. popoldne čujete, kako se otroci uče židovščine. Ob počitnicah pa celi dan.

Pri nas pa tiščimo s salooni, s pijanskimi narodnimi domi, da se poživinjamo, da mečemo od sebe težko prislužene žulje in

podpiramo kapitaliste — pivovarje, za šole, za otročiče, nam je pa deveta briga. Po nekoliko naselbinah imajo po dva taka doma. Nori in tanca in pije se, da je groza! — Šola pa? — Bah! To je samo za pametne ljudi! Mi Slovenci smo pa rdečkarji! Internacijonalci! Brezdomovinci! — Ali je čuda, da se nas potem naša odrastla mladina sramuje?

Prav ima! Kdo bode spoštoval onega, ki si ne zna spoštovanja pridobiti?!

Koliko dobro delo bi se storilo za narod, ko bi se bile ustanovljale raje šole mesto narodnih domov, oziroma šole, kjer bi se pred vsem narod izobraževal, naši otroci se učili materinskega jezika, bi se učili poznati svoje stariše, svoj narod, objednem bi pa imela društva tam lahko svoje seje.

Pa jim recite, da ne delajo prav! Fanatik boste, pa kazi — mir!

Povejte mi, kje so naši stariši skrbeli, da bi se otroci naučili slovenščine, da bi se naučili poznati svoje očete, jih ljubiti in spoštovati? Seštejmo naselbine, kjer se je zadnjih deset let podučevala slovenščina. Po slovenskih katoliških šolah se je še nekaj storilo. Po drugih naselbinah, kjer ni šole, kje? Na prstih ene roke lahko seštejemo take naselbine.

Marsikaj je zamujenega, vse še ne!

Rojaki, rešimo, kar še še da rešiti! Matere, učite svoje otročiče čitati slovensko! Ustanovljajte po vseh slovenskih naselbinah slovenske šole! Možic, po naselbinah, kjer nimate svojega duhovnika, združite se in poskrbite, da se vstanovi vsaj večerna šola za slovenščino.

Ohranimo v drugem rodu ljubezen do nas in otroci nam bodo stoterno plačali ta trud, s tem, da se ne bodo sramovali nas, svojih rojakov, da nam bodo na naša stara leta pomagali in poskrbeli za nas.

62 St. Marks Place, New York, N. Y.

Dr. JAKOB SELIŠKAR, predsednik, G. JOŽEF DUNDA, podpredsednik,
Cleveland, Ohio. Joliet, Illinois.

Rev. K. ZAKRAJŠEK, O. F. M., Dr. MARTIN IVEC, blagajnik,
tajnik, New York City. Joliet, Illinois.

Korak naprej.

Velikanska je naloga, katero je sprejela Zveza Katoliških Slovencev med ameriški Slovenci.

Toda, ali ji bode kos? Ali bode kaj dosegla?

Nemogoče je prerokovati. Toda eno je gotovo: dosegla bo toliko, kolikor nam bode ljubi Bog pri tem začetem delu pomagal.

Ako je Bog z nami, kdo more biti zoper nas! Ako Bog pomaga, je vse mogoče. "Vse premorem v njem, ki me krepi", je trdil veliki sveti Pavel.

Bog pa pomaga onemu, ki ga **prosi**, ki moli.

Molitev — o, ko bi mi bolje poznali pomen te besedice za naše vsakdanje življenje! Kako vse drugače bi bilo!

Možje, žene, združeni v Zvezi Katoliških Slovencev! Treba več molitve! K Bogu se treba zateči. Pri tem našem delu ne smemo nikakor in nikdar pozabiti te besedice — molitev!

Kako velikanska je bila naloga, katero je prišel rešiti sam naš Gospod Jezus! In kako jo je reševal? — Sveto pismo nam

lepo pove! Združeval je dve stvari: delo in molitev. Celi dan se je trudil z učenjem in ozdravljenjem bolnikov. Ko je pa večerni mrak pokril zemljo, šel je Gospod v kako samoto in je tam molil.

Da, možje, žene moliti treba, moliti stanovitno pa bomo veliko dosegli. Da, upamo si trditi naravnost, toliko bomo dosegli, kolikor bomo delali in molili.

Zato sedaj, ko smo storili prvi korak da smo začeli delo pri Zvezi, naredimo takoj še drugega: združimo z našo Zvezo še molitev. Zavežimo se, da bode

- 1) vsak slovenski duhovnik ud Zveze vsako nedeljo pri farni maši naredil posebni "memento" za blagoslov božji pri našem skupnem narodnem delu za Boga in narod,
- 2) vsako možko društvo Najsvetejšega Imena vsaj enkrat na leto da bi šlo k skupnemu svetemu obhajilu in plačalo vsaj eno sveto mašo v ta namen,
- 3) da bode vsak posameznik vsaki dan zvečer, ko lega spat, molil vsaj eno česčeno Marijo v ta namen. — Tako se bode iz tisoč slovenskih src vsaki večer dvigala lepa Marijina molitvica proti Bogu kot prijetno di-

šešče kadilo, kot večerna žrtev pred tron božji in prosila usmiljenja in milosti za ubogi slovenski narod v Ameriki, 4) Kako lepo bi bilo ko bi po vseh slovenskih župnijah vsako prvo nedeljo v mesecu pred izpostavljenim Svetim Rešnjim Telesom cela župnija zmolila kako primer-no molitev, morda sveti rožni venec ali litanija v ta namen?

Možje, žene, rojaki, čč. gg. ali bi se ne dalo to doseči?

Ali niso naši časi dosti resni, dosti težki, dosti važni, da bi nas navdušili za

to sicer malo stvar, vendar stvar tolike važnosti?

Stanovitna molitev oblake predere!

Prosili bomo še "Našega Strička", da bode tudi v Malem Ave Maria v tem smislu skušal organizirati naše male. Če se nas ne bode usmilil ljubi Bog radi nas grešnikov, da se nas bode usmilil vsaj radi nedolžnih naših otročičkov in sirot.

Kaj pravite na to, možje društev Najsvetejšega Imena?

Kaj mislite, žene Materinih društev? Bomo li naredili ta korak naprej?

Druga nedelja meseca marca bode že četrta nedelja v postu. Takrat bodo gotovo vsa društva Najsvetejšega Imena priredila skupna sveta obhajila. — To nedeljo naj bi vsa društva priredila tudi slovesen sprejem novih udov. — Društvenik, ali boš ti manjkal pri tem skupnem svetem obhajilu? — Ne, ne smeš! Ne pozabi na svojo prisego pri vstopu v društvo!

Tvarina za to redno sejo bi bila zlasti: "Možka društva Najsvetejšega Imena in klub". Razpravljalo naj bi se, kako bi se dalo društvo preurediti v pravi klub, z društveno klubovo sobo, kjer bi se udje enkrat ali dvakrat na teden shajali k razgovorom, čitanju ali predavanjem.

Možko društvo Najsvetejšega Imena v Brooklynu je praznik društvenega patrona prvo nedeljo v januarju obhajalo slovesno. Ker je bilo to komaj par nedelj po decemberskem skupnem svetem obhajilu, nismo pričakovali tolike udeležbe.

Čast vam, možje, ki ste se udeležili.

Newburgh-Cleveland, O. — Društvo Najsvetejšega Imena, možki oddelek, je imelo redno mesečno sejo 20. januarja. Izvolil se je maršal društva: Ignacij Vidmar. Društvo je že dobilo lične nove znake kateri bodo blagoslovljeni ob času 40-urne pobožnosti. Upeljal se je tudi društveni obrednik. Število članov se množi. Društvo, o katerem se je mislilo še pred letom, da je nemogoče med nami Slovenci, je narastlo v toliko, da smo lahko ponosni nanj. "Mi hočemo biti prvi v vrsti" je geslo newburških mož! — Bravo, možje! Na noge! Pa bode gotovo, kajti vse se doseže, treba samo delati!

— Finančni report je bil podan 20. januarja. Vseh dohodkov je bilo \$12.428.34 in izdatkov \$11.739.95.

— 40-urna pobožnost bode od 5. do 12. februarja.

Ob desetletnici.

A. Tomec.

Desetletnico obhaja letos list "Ave Maria".

Vsako pošteno slovensko srce v Ameriki, kateremu je še količkaj mar njegov narod in vera, se mora veseliti te desetletnice.

"Ave Maria" je za nas katoliške Slovence, živeče v Ameriki, neprecenljive vrednosti. To je list, ki zasluži vso našo pozornost in skrb.

"Ave Maria" ima med vsemi slovenskimi listi v Ameriki najzvijšenejšo nalogo in je za to naš najpotrebnejši list.

Kdor ima le še kaj srca za svoj narod, komur tli le še iskriča ljubezni v srcu do bližnjega, za vero in za poštenje, resnico in pravico, se mora vneti za ta list. "Ave Maria" se tako trudi in dela za narod in vero, se tako odločno in nevstrašno bojuje proti narodnim in verskim sovražnikom, proti krutim trinogom in rabelnom slovenskega naroda v Ameriki, slovenskega delavca, proti brezvestnim sleparjem in si tako prizadeva odpirati oči zaslepljenecem slovenskega delavstva in mu ohraniti najdražje svetinje, da edini zasluži ime in čast delavskega slovenskega lista. Drugi nas slepe s praznimi obljubami, nas pehajo v strasti in grdo življenje, ki se preje ali pozneje strašno maščuje nad delavcem in nad njegovo družino. Edini "Ave Maria" nam kot odkriti prijatelj pove resnico naravnost v oči, nas posvari odkrito in naravnost, da mora vsakdo takoj spoznati: ta list je, ki ti dobro hoče, kateremu ni za business ali za dobiček, ki se ne laska in hlina, da bi izvalil dolarje iz naših žepov.

Zato, kdor je mrzel za tako potreben, tako koristen in plemenit in nesebičen list, je ravno tako mrzel za vse to, za kar se "Ave Maria" tako krepko bori in trudi in žrtvuje — za sveto vero in narod.

Kdor je sovražen temu listu, je sovražen tudi svoji veri in svojemu narodu, pa naj bo de to kdorkoli.

Če gledamo nazaj v zadnjih deset let, od kar imamo ameriški Slovenci list "Ave Maria", koliko dobrega je že ta list storil in dosegel! Koliko zaslepljenim je odprl oči, da so spoznali svojo zmotno in jih tako rešil brezvestnih sleparjev in gotove pogube! Koliko sleparjev je že razkrinkal in jim potegnil iz ostudnega obraza njih sleparske maske hinavščine in sladkih besedi! Koliko laži je že zavrnil! Koliko zmot je že pobil!

Ali je potem čudno, da ga tako sovražijo? Da ga tako napadajo naši rdeči in naši svobodomiseljci! Omeni v kaki družbi takihle revčekov "Ave Maria", pa boš videl.

Ali pa ni ravno to dokaz, da je "Ave Maria" na pravem potu, da mu je v resnici mar edino le koristi slovenskega naroda in njegove svetinje, njegova časna in večna sreča?

Da, ravno ti boji proti "Ave Maria" od strani naših verskih odpadnikov nas morajo vse zavedne katolike po celi Ameriki navdušiti za ta list, da delamo zanj povsodi in pri vsaki priliki!

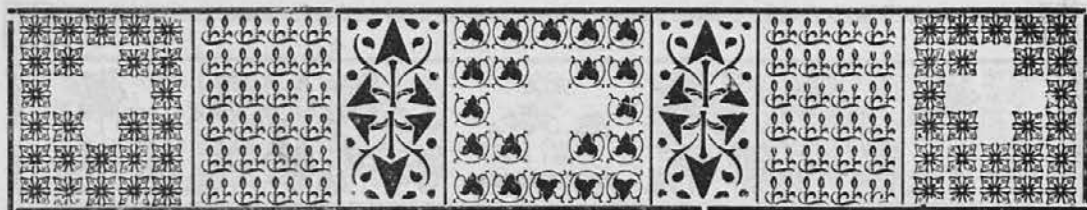
Zato na delo za "Ave Maria!" Na delo vsi, kar nas še katoliško in slovensko misli in čuti! Čim bolj je napadan od naših nasprotnikov, tem večja je naša dolžnost da ga podpiramo.

Rojaki, vsi naročniki in čitatelji "Ave Maria", ne samo zastopniki, storimo vsi, kar je v naši moči, da se število naših naročnikov pomnoži. Marsikak naročnik lahko veliko več stori, kakor pa kak zastopnik.

Bodimo vsi zastopniki Ave Maria!

"Ave Maria" v vsako hišo! — bodi naše geslo ob desetletnici!

Iz Slovenskih naselbin.

Newburgh - Cleveland, Ohio. — Minulo je leto bilo v naši cerkvi 155 krstov, 58 pogrebov in 24 porok. Posebno zanimivo je pa, da je bilo 17.000 sv. obhajil, toraj skoraj 1500 na mesec, toraj več kot 300 na teden. To je krasen vspeh in moramo častiti župniji za tako lep vspeh, in znamenje napredka v župniji, ne, ker so napredovali dohodki, temveč ker je napredovalo krščansko življenje in mišljenje, ki se kaže v sprejemanju sv. zakramentov. Cerkev ni kak business, kjer bi delničarji ob sklepu leta gledali, koliko je bilo denarnega prometa.

Neka naša zastopnica, nam piše: "Posljam vam novega naročnika. Tega sem pridobila na poseben način. Izmed preostalih mi številčk sem mu večkrat po pošti poslala kako številčko Ave Maria. Preje je bil hud nasprotnik lista Ave Maria. Toda, ko sva se nedavno srečala in sva govorila, mi slednjič pravi: "Veš kaj, na Ave Maria se bodem naročil ker se mi dopade, kakor še noben ne tako". — Tako se dela za dobro stvar! Čast taki modri in navdušeni zastopnici.

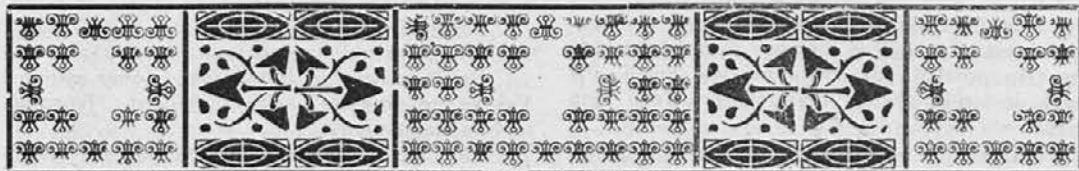
Chicago, Ill. — Društvo Krščanskih Žena župnije Sv. Štefana se pridno pripravlja za ustanovni shod meseca januarja. Nikakor se žene ne bodo dale osramotiti možem. Ako je toliko mož pristopilo v možko društvo, koliko bode še le nas žen! — Žene na noge!

Obnovljenje sv. misijona, bodo imeli v slovenski cerkvi v Pittsburghu od 26. februarja do 3. marca, t. j. od torka zvečer do nedelje zvečer. Vodil ga bode Rev. Kazimir Zakrajšek, O. F. M.

V naši slovaški župniji Sv. Družine, na Greenpoint so imeli sv. misijon od 20. do 27. januarja. Vodil ga je premil. g. škof Kondelka iz Superior, Wis. — Med svetim misijonom so nas obiskali Rev. Simon Lampe, O. S. B., dolgoletni indijanski misijonar iz Cloquet, Minn., Rev. John Mertel in Rev. Josef Verhuncer iz Pittsburgha, Pa. Pri spovedovanju je pomagal tudi Rev. Irenej Petričak, O. F. M., župnik s 50. ulice v New Yorku. — Sv. misijon je vspel z lepim vspehom. — Vsem gospodom, ki so nam pomagali, se iskreno zahvaljujemo.

Obnovljenje sv. misijona bodo imeli v New Yorku v slovenski cerkvi od 3. do 10. marca. Vodil ga bode Rev. Vencel Šolar, O. S. B. — Bog daj svoj blagoslov.

V Clevelandu je umrla **Agnes Leovich**, 24. januarja. Bila je navdušena naša sotrudnica in naročnica, ki je jako veliko storila za razširjenje lista najprej v Pueblo, Colo, potem pa v Clevelandu in sicer vse brezplačno, iz navdušenja za dobro stvar. Bog jo je poklical, da ji da plačilo za dobro dela, katerih je veliko storila v svojem življenju. Pri odprtem grobu ji želimo: Naj v miru počiva! — Vsem našim naročnikom jo pa priporočamo, da naj zmolijo prihodnjo nedeljo pri sveti maši za njo vsak po eno Češčena si Marija!

D o p i s i.

Chicago, Ill. — Prva številka letošnjega letnika vašega lista je nov dokaz, kako nesebično in požrtvovalno je vaše delo za slovenski narod v Ameriki. — Posebno se mi dopade, da delujete v duhu velikih naših slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda, ki sta se toliko trudila, da bi združila vse Slovane. Da, veseli me, da posnemate ta naša slovanska varuha in patrona ter učite tako nevstrašeno zjedinenje Slovanov, vključno vsem zaprekam sovražnih nasprotnikov. Tako je prav! Le naprej. Nasprotniki teh nauk so le oni naši bratje, ki zaslepljeni od tujcev, delujejo za škodo samim sebi. — Oh, ko bi naša č. slovenska duhovščina začela delovati na to, da bi v njih župnijah v vsako hišo prišel ta lep list Ave Maria! Koliko bi se s tim prekornim delovanjem pripomoglo do hitrejšega zmage in do popolnejšega cilja.

Ko sem bila še doma na Dolenjskem sem tudi jaz mislila, da sem Avstrijanka, kakor več drugih mojih tovarišic. Ali naš gospod, č. Anton Gabrič, je poznal potrebe časa in naročil je skupno za celo župnijo dober katoliški časopis "Domoljub", postal je več mladeničev iz vsake vasi na vseslovenski shod v Ljubljano, ustanovil je knjižnico i. t. d. in preobrat se je kmalu videl.

Začeli smo se zanimati za slovensko stvar. Čitali smo knjige in pričeli spoznavati samih sebe. In ni ga iz naše župnije, ki bi se s hvaležnostjo ne spominjal našega pastirja.

"Ave Maria Koledar" je tudi prekrasno delo, ko bi Slovenci širom Amerike vedeli za vsebino njegovo, gotovo bi ne bilo slovenske hiše, kjer bi ga ne imeli.

Zlato geslo: "Vera, dom in narod", v katerim pišete polmesečnik "Ave Maria" vstisne se v srce vaših čitateljev globoko in me veseli, ko vidim, kako vsako leto hitro napredujete. Vaš napredek pomeni za nas slovenske Amerikance napredek v katoliški zavednosti, pa tudi v slovenski zavednosti. V srce me veseli, ko vidim, da ga ni Austro-Hungara, da bi vas mogel podkupiti za se. — Pošiljam vam tukaj naročnino in vam želim kar največ napredka. Da, zgodovina Slovencev v Ameriki ne bode pozabila tega delovanja in Marija, prečišta Devica, naša pomočnica, pomagala vam bo v vašem vrlim in težavnem delu do zmage.

Slovenka Antonija Omerza.

Eveleth, Minn. — Vaša dva lista, kakor vidite, se sedaj jako lepo razširjata po Evelethu. Posebno delavna je zastopnica Gregorič ki je sploh vnetá za vsako dobro stvar. — Z vašim dopisom, oziroma opombo glede našega modrega čevljarja Paniana ste zelo ustregli celi naselbini. Vsakdo, še celo nezavedni, se veseli in vsakdo pravi "da bi ga le še bolj!" Ta naš Panianček je sedaj edini, ki bi rad kazil mir v naši naselbini. Dajte ga, dajte, gospod urednik, še malo pokrtačiti! Morda ga bode potem pamet srečala. Vi ne veste kako vam bomo vsi hvaležni. Tak duševni revček, pa se spušča v javnost! Naj bi revček raje ostal pri svojih kopitah, na katere se veliko bolje razume. — Naša naselbina, posebno naša slovenska župnija, jako lepo napreduje. V zadnjem letu smo plačali do \$2.000 dolga. Materino društvo vrlo napreduje še bolj pa otroško društvo. Kajpada jezi Paniančeka ta napredek, posebno ko gleda žalostne razvaline "Narodnega doma".

Naročnik.

Kansas City, Kans. — "Čast komur čast!" pravi pregovor. Oziraje se na ta izrek lahkó smelo trdim: Čast vam, slovenski možje in mladeniči naše slovenske naselbine v Kansas City, Kans. Neustrašeno ste se združili ob sklepu sv. misijona pod prapor Presvetega Imena in enoglasno zaprisesgli zvestobo Onemu, pod kojega zastavo ste stopili kot srčni junaki, pripravljeni za boj zoper njegove in vaše lastne sovražnike! Res lep je bil pogled na to novo četo neboječih, nevstrašenih, krepkih slovenskih mož in mladeničev, ko so stali v sredi cerkve pred svetim Razpelom z gorečo svečo v rokah in so obetali zvestobo Gospodu Jezusu. Da, tak prizor imponira in spodbuja!

Ne manj vzvišen je bil pogled na te može in mladeniče danes, ko so bili slovesno, kano-nično sprejeti v prelepo društvo in še posebno, ker so žrtvovali toliko, da so prišli k svetemu obhajilu k veliki sveti maši ob 10. uri in tako lepo začeli novo leto!

V prvi vrsti bodi za to iskrena zahvala našemu gospodu župniku Rev. Peršetu!

Bog živi naše novo možko društvo Najsvetejšega Imena in našega gospoda župnika Rev. I. Peršeta!

M. Schneller.

Pueblo, Colo. — Danes imam žalostne novice iz naše naselbine, ker nas je obiskala bela smrt in potrkala na vrata pri več hišah. Pri dveh je vzela skrbne mamice, pri dveh sina in pri eni očeta.

Na praznik sv. Treh Kraljev je umrla nagle smrti Mrs. Mary Petroš. Večer poprej je bila še zdrava in vesela; drugega jutra ni več videla. Srčna kap jo je zadela. Blaga rajnika je bila jako dobrega srca. Ubogi jo bodo gotovo pogrešali. Rada je tudi brala "Ave Maria". Pri vsakem dobrem delu je hotela imeti delež. Bila je članica dr. sv. Ane, ki ji je pripravilo lep pogreb. Ubogi družini izrekamo srčno sožalje a blaga rajnika naj počiva v miru!

Pri hiši Permetovi se je tudi naselila žalost, ker so zgubili mater in sinčka, Franka, deset let starega. Mati in sin sta šla obiskat bolno sorodnico, ki živi 85 milj od tukaj. Z njimi je šel Mr. Skulj, oče bolne žene. Prišli so tja po noči. Sneg je padal in mrzel veter je pihal. Zgrešili so pot in so šli še pol milje naprej od hiše. Zima jih je premagala in drugi dan so jih našli zmznjene.

Pogreb je bil 17. januarja. Tako žalostnega pogreba že dolgo ni bilo. Dr. sv. Alojzija, dr. strežajev, v katero je spadal Frank, dr. sv. Neže in vsi šolski otroci so se udeležili pogreba, ker je bil Frank njih součenev v naši katoliški šoli Marije Pomagaj. Bil je pokopan v obleki mašnega strežnika. Vedno je rad stregel pri oltarju in pogosto je sprejel sv. obhajilo. Še dan pred nepričakovano smrtjo, je sprejel.

Dr. Katoliških Boštvaric, dr. sv. Ane, dr. sv. Jožefa, dr. sv. Trojice in dr. Slovan so se tudi udeležili pogreba. Pevsko društvo "Prešeren" jim je zapelo mило pesem: "Blagor mu, ki se spočije", in več drugih lepih žalostink.

Žalujočim družinam izrekamo srčno sožalje. Blagi rajniki naj počivajo v miru!

Božična igra je imela jako dober uspeh. Vsi so se smejali našim malčkom. Dvorana je bila napolnjena.

Božične praznike smo obhajali slovesno. Vsi farani so se pokazali zelo radodarni.

Kolekta znaša blizu \$800.00, več kot kdaj poprej. Bog povrni blagim darilem! Tukaj je zdaj jako mrzlo. Dozdej je bilo kot v spomladi. Mislim da bo zdaj zopet topleje.

Pozdrav od vseh šolarčkov in šolaric šole Marije pomagaj in posebno od

Cecilije Braidich.

učenke osmega razreda,

šole Marije Pomagaj.

Chicago, Ill. — Tudi jaz se Vam gospod urednik zahvalim za vaš trud, katerega imate z izdajanjem tako lepega lista, kakor je Ave Maria. Ta list je moj prijatelj in ga komaj čakam vsakokrat. V resnici ne bi smela biti nobena hiša v Ameriki brez tega lista. — Na novega leta dan smo obhajali 20-letnico naše slovenske cerkve Svetega Stefana. Možko društvo Najsvetejšega Imena se jako dobro razvija. 13. januarja smo imeli prvič skupno sveto obhajilo. Udeležilo se ga je veliko mož in mladeničev. Može le krepko naprej!

Naročnik F. J. K.

Naročnikom v Davis, W. Va.: Kdor hoče Koledar Ave Maria, ga lahko dobi pri Louis Kenda.

Dopisnike še enkrat prosimo, naj se gotovo na svoje dopise podpišejo, ker nikakor ne bomo prekršili sklepa, da se na dopise brez podpisa ne bomo ozirali, temveč bodo šli v koš!

Ob 300 letnici Martina Lutra.

31. oktobra je bilo tristo let, odkar je na Nemškem odpadel od katoliške cerkve in svojega reda ničvreden menih z imenom Martin Luter. Na ta dan je nabil na cerkvena vrata svoj nauk in tako začel odločen boj proti katoliški cerkvi.

Ko bi ne bila vojska, zlasti ko bi ob 300-letnici ta država, ki je sprejela novo vero tega meniha, ne bila v boju skoraj s celim civiliziranim svetom, gotovo bi bilo krika in slave, da bi bilo groza.

Toda čuden je slučaj, da je kakor ob drugi stoletnici, tako sedaj ob tretji, svet v splošni homatiji in vojski. Čudno zlasti, da je ob tristoletnici devet desetih celega sveta v orožju proti državi, ki je rodila Lutra Martina

in ki je sprejela to vero za svojo vero, tako da je Nemeč in Luteran skoraj eno in isto.

Za nekako štiri leta pred to slavnostjo, toraj že l. 1914, so se začele vstanavljati tajne in javne organizacije, kakor na pr. Guardians of Liberty, Luther's Union začeli so se vstanavljati časopisi, kakor "Menace" i. dr., da bi zlasti Ameriko "napolnili z duhom svobodomiselnosti velikega (?) Lutra. Toda prav takrat se je pa tudi začela svetovna vojska, ali slučajno, ali po božji previdnosti ni težko soditi, kdor hoče videti.

Med Slovenci, hvala Bogu, se luteranska vera ni ohranila, ako izvzamemo, par tisoč ogerskih Slovencev. Zato se tudi slovenski listi niso zmenili veliko za ta žalostni "jubilej".

Zvečine ga niti omenjali niso. In to smo upali, da bode tudi pri tem ostalo.

Toda, naka! — Moral je pricapljati Glas Naroda, ki je dal velike kolone prostora Gilbertu Potrato, da je zapel slavo odpadlem menihu in njegovi reformaciji. V teh člankih, pisanih popolnoma iz stališča kakega fanatičnega protestantskega nevednega pridigarja, napada Gilbert Potrato slovensko duhovščino, pogreva staro zavijanje in potvaranje resnice glede razmer onih časov in glede protireformacije, katero je škof Hren začel in tudi vsepešno izpeljal.

Da je Gilbert Potrato sovražnik katoliške duhovščine, se mu prav nič ne čudimo, ker ga poznamo, da mu je duhovščina dobra samo takrat, ko je prazen žep in prazen želodec. Zato se tem člankom prav nič ne čudimo in mu jih tudi ne zamerimo. "Sveti Luter Martin s svojo Katrico" je tako že od nekdaj priljubljen patron vseh takih in enakih verskih renegatov in odpadnikov. Pač pa odločno protestiramo z vso resnobo, da je časopis, kakor je Glas Naroda dal prostora takim člankom in dovolil prostor, da se poje nezasluzena slava največjem sovražniku naše cerkve, človeku, ki je toliko gorja povzročil po celi Evropi, da, da se je s temi članki tako žalila slovenska duhovščina in slovenski zavedni katoliški možje. Za božjo voljo, kaj se res med nami že sme vse. Kaj so res naši duhovniki, naša katol. cerkev samo pljuvalniki, kamor sme vsaka taka-le kreaturica, vsak pijanček nekaznjevano pljuvati in brcati? Slovenski duhovniki in zavedni katoliki, kako dolgo še boste spali, boste še kimali, boste še na vse molčali?!

Dolžnost vseh možkih društev Najsvetejšega Imena je, da se prebude prvi in prebude zopet zavednost v veri. — Zakaj Glas Naroda nikdar ta-rdečih ali ta-narodnih ne napade? Zato, ker bi jo gotovo skupil. Kaj si bomo mi res vse dovolili?

Možje, kako nesramno nas blati na pr. Gl. Svobode. Ali se je že storil kak odločen korak proti temu sleparju? Nič! Dobe se še tako zvani "katoliški" možje, ki ga naročajo, ki so v društvih, ki imajo to grdo cunjno za svoje Glasilo. — Pa na zadnje se temu

listu ne čudimo. Poznati treba moža, ki ga izdaja, pa se vse razume. List pa, kakor Glas Naroda, bi pa že moral vedeti kaj in kako naj piše, da ne bode žalil po nepotrebnem brez povoda velike večine svojih naročnikov! Zato pa temu listu silno zamerimo in mora zameriti vsak slovenski duhovnik, vsak še količkanj zaveden katoličan.

Posebno nas bole ti članki ravno sedaj, ko so toliki zgodovinski trenotki za našo prihodnost, ko je tako krvava potreba, da za sedaj vsaj pozabimo na svoja nasprotstva, da odložimo medsebojno orožje in ga skupno obrnemo proti svojim sovražnikom. Ali je vse grda Nemčija, ali je nemoralni odpadli menih vreden, da se vrzel med nami širi, duhovi razburjajo? Pomislite, če je to pametno, pomislite, če je to na mestu? Vsaj so skoraj vsi angleški listi tudi priobčevali svoja poročila o Lutru in o reformaciji, pa kako so lepo gentlemansko pisali. Berite Literary Digest! Tam imate izpiske iz največjih listov, pa kako pravično pišejo.

Zato vas, za božjo voljo lepo prosimo, nikar nas ne cepite še bolj! Lepo vas prosimo in v velikem zgodovinskem trenotku slovesno pozivljamo v imenu slovenskih zavednih katoličanov, raje začnite blažiti razpor, mirite posamezne stranke. V vašo in našo korist bode, če se vi, kot največji dnevnik postavite na čelo gibanja za naše združenje, za mir med nami, za prenehanje bratomornega boja, vsaj za čas tolike svetovne in narodne krize. Voda nam že v grlo teče! Rešimo, rešimo, kar se da!

Kdor pa še sedaj napada prepričanje svojega brata bodisi versko, bodisi politično, kdor še sedaj ne more drugače, kakor da neti sovraštvo, dela prepir med brati, tega pa že danes slovesno imenujemo največjega grobokopa lastnega naroda, največjega izdajalca svojega ljudstva in danes že ga pred celim slovenskim narodom in pred celo našo prihodnostjo obdolžujemo kot onega izdajalca, ki se je v velikem trenotku pridružil sovražniku in mu pomagal pri njegovem delu za uničevanje naroda. Vsi ti naj imajo odgovornost za našo prihodnost. In narod vas bode sodil.

Malo pojasnila Gilbertu Potrato prihodnjic.

Rdeče koprive.

Koliko protislovje! — Gl. Sv. piše o nezakonskih materah: "Koliko gorja in trpljenja mora (namreč nezakonska mati) prestati, ne ve nihče razum nje same. Koliko potokov solza se prelije skrivoma, ki jih nihče ne vidi, koliko ihtenja, katerega nihče ne sliši. Nikdo ne more opisati gorja, katerega mora prestati skoro vsaka, s sladkimi obljubami zapeljana nezakonska mati. Pero najboljšega pisatelja ga ne more opisati, povedati ga ne more jezik najboljšega govornika sedanjega časa, ker med nami vlada še preveč verska "moral". — Mati narava . . . ni zapovedala nerazdružljivega zakona med možem in ženo . . . in skrbi onega, ki mu je mati in oče! —"

Da, pfui! Konda! Sram vas bodi! Da more v dvajsetem stoletju človek razširjati tako sramotni nauk živaljske nesramnosti, ne živaljske, ker žival ima svoj čas, ne smemo ji delati krivice, temveč nauk živaljske nesramnosti — proste ciganske ljubezni. —

In se še dobe revčeki, ki trdijo da je socializem samo delavski nauk, samo stranka, ki edina skrbi za delavca. Da, žalibog, ukradla je demokraciji par lepih naukov, in se nališpala ž njimi, kakor sraka s pavim perjem. Toda sama je pa ostala le krakasta sraka.

Mi pa k temu še dostavljamo: "Koliko gorja in trpljenja pa mora poleg take nesrečne matere prestati še ubogi otročiček, ki ni kriv, da je na svetu, da ga je ničvredna mati in še bolj nič vreden oče prisilil na svet. Koliko potokov solza prelijejo take uboge sirotke, katere nihče ne vidi, koliko ihtenja, katerega nihče ne čuje! Pojdite po sirotišnicah, kjer katoliška "moral" po blagih dekletih — ki se slučajno imenujejo "sestre" — skuša otirati iz oči teh sirotkov te grenke solze, skuša tolažiti ta obupana mala nedolžna srčka, da ne zdihuje, da jim pomagajo v srečno življenje, da če so že tako nesrečni, da jih je grda živaljska strast pognala v toliko gorje, da bodo vsaj v življenju srečnejši. — Da, milijoni sirot, o, ti niso vredni pomilovanja! Proč s versko moralo, ki je dosegla, da mati ne sme proč vreči nezaželjeno dete, ga ubiti, utopiti, vreči psom, kakor smejo še poganske žene v Kini in drugod. — Najlepša doslednost je pa v tem: Ko slika to bedo nezakonske matere, moral bi po zdravi pameti priti do zaključka, da bi zaklical dekletom: "Vidite, dekleta, bodite pametne! Nikar se ne dajte nam sleparjem in našim, sladkim obljubam premotiti! Poglejte, koliko gorje vas

čaka!" — Ne! On sklepa: Proč z vero! Proč z versko moralo, ki svari dekleta pred nesrečo! Mi hočemo imeti zaslepljena dekleta, da jih zapelujemo. Samo vero proč, ki si drzne svariti, ki se drzne imeti usmiljenje z ubogim črvčikom — nezakonskim otročičkom in varovati njegovo pravico do življenja, do vzgoje.

Taki-le članki, povejte, ali je mogoče, da bi ne zastrupili vsakega, ki sam veliko ne misli? Ali niso kakor nalašč zlasti za ženo, za katero lazi kak rdeči slepar? Ali je čudno potem, da toliko naših žena zbeži od svojih mož z bordarjem ali kakim drugim sleparjem? — Ona je rdečkarica, svobodni-seljna žena, zato vrjame samo nauk, kakor ga oznanjuje Konda: "Mati narava ni dala pravil, da mora far sklepati zakone v imenu izmišljenega Boga. — — — In zato sklepa: "Ako bi ne bilo lažnjivih ver in farjev, bi tudi ne bilo groznega gorja, katerega morajo prenašati nezakonske matere". — Pfui! Stokrat pfui pred Kondatom!"

Forest City, Pa. — Jajmanasta! Detešmentaj! To so se pa Ratajev papa z Brownsvilla postavili! Še v "cajtenge" znajo pisati. Hm! To ni kar si bodi. Ta nesrečni misijon jim kar ne da miru. Ti prebiti misijonarji, le kaj jih je treba na svetu, da tem ubogim rdečkarjem kale ljubi mir. "K nam v naš klub naj pride misijonar, če ima res kaj korajže, ne pa v cerkev". — Haha! Kako pravijo temu Boljševiku Irei? Red-eye? Rdeče-okce? — No, štima! Rdeča pamet — pa še rdeče oči. — Rdeča barva pa spada med barve, ki so "temne", ki ne pokažejo ničesar tako, kakor je v resnici. Poglej skozi rdeče steklo — pa ti bode vse rdeče — papir, trava, človek, žival, nebo, vse. — Al! se naj potem še čudimo da tudi Red-eye-ey papa vse rdeče vidijo? Socializem, socializem, socializem in nič drugega kot socializem. — Revček! Ko bi jim kdo odprl oči, da bi ne bili Red-eye, ampak "clear-eye", kako vse drugače bi videli vsi okrog sebe! — No pa, saj bode to samo prišlo! Rdeča barva je namreč tudi barva, ki najprej "abšesa", — pobledi. Tako bodo tudi vsi rdečkarji drug za drugim izgubili svojo rdečo barvo — spoznali, kako nespametno in otročje je, gledati sebe in svet skozi rdeče steklo slovenskega socializma. Kdor hoče resnico spoznati jo mora iskati skozi belo steklo zdravega razuma in skozi povečevalno steklo — zdrave vsakdanje skušnje! — Tako, Mister Rataje!